

Asia: VN/16052/2021

Kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportti

Lausunnonantajan lausunto

Miten työryhmän raportti onnistuu sanoittamaan ja viestimään kulttuurialan tilannetta ja kehittämishaasteita alan jälleenrakennuksen ja vahvistamisen tarve huomioiden?

Kirjasto mainitaan yhtenä kulttuurin tarjoajana, mutta raportista ei käy ilmi, että kirjasto kulttuuripuolen toimijana tekee itseasiassa paljon muutakin, kuin edistää kulttuuria ja taidetta. Kirjaston yksi tärkeä tehtävä on tarjota kaikille yhtäläiset mahdollisuudet kulttuurin lisäksi sivistykseen, itsensä kehittämiseen ja monenlaiseen harrastamiseen. Mielestäni kirjastoista puhuttaessa ei saa koskaan puhua pelkästä kulttuurista, sillä silloin ohitetaan ajatus kirjastosta yksilön hyvinvoinnin ja tulevaisuuden kokonaisvaltaisena turvaajana. Kirjastojen tehtävänä on myös edistää vuoropuhelua ja toimia neutraalina maaperänä mahdollistaen kulttuurien väliset keskustelut. Kaikesta huolimatta kirjasto nähdään usein vain kulttuurin ja viihteen tarjoajana, eikä ymmärretä kirjaston muita tehtäviä ja syvempää merkitystä hyvinvoinnille.

Mitkä raportin toimenpide-esityksistä ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa (max 5)?

-

Miten voidaan mielestänne vaikuttaa siihen, että työryhmän viestit tulevat huomioiduiksi ja esitykset toteutetuiksi mahdollisimman hyvin seuraavalla hallituskaudella?

-

Lukukohtaiset kommentit

Luku 1: Annamme kulttuurillemme sille kuuluvan arvostuksen. Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Koronapandemian aikana osa kunnista laittoi kirjastot kiinni ja lomautti henkilöstönsä, kun taas osassa kunnista kirjastot pidettiin auki ja luotiin vaihtoehtoisia palvelumalleja, kuten kirjavinkkauksia verkossa, etäkirjailijavierailuja ja itsepalveluvarausten hakuja. Kirjaston toiminta tuntuu siis olevan riippuvainen tällä hetkellä siitä, minkälaisia päättäjiä kunnassa on. Kirjaston ollessa lakisääteinen palvelu, tulisi palveluiden ohjauksen olla myös säädeltyä niin, että jokaisessa kunnassa toimittaisiin

aina samalla tavalla. Toki pandemia oli ennalta arvaamaton, mutta jatkossa päätökset kirjastojen laajamittaisesta sulkemisesta pitäisi tehdä muualla kuin kunnan sisällä, eikä sooloilua asiassa tule sallia.

**Luku 2: Kasvatamme hyvinvointiamme investoimalla kulttuuriin.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

Kunnissa kaavaillaan kirjastojen muuttamista kansalaisten olohuoneiksi, kaiken palvelun keskipisteeksi ja kirjastotyöntekijöiltä odotetaan monien palveluiden osaamista. Kuitenkin kirjastojen rahoitus on vain hyvin pieni murto-osa kunnan budjetista ja käsitys kirjastotyöstä on usein väärä. Päättäjien olisi hyvä vierailta päivän ajan kirjastossa ja tutustua konkreettisesti kaikkeen siihen työhön, jota kirjaston henkilökunta tekee kuntansa eteen.

**Luku 3: Tuemme tekijöitä ja vahvistamme samalla talouttamme.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

-

**Luku 4: Teemme tarvittavat rakenteelliset uudistukset freelancereiden työskentelyolosuhteiden parantamiseksi.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

Taiteilijoiden täytyy ehdottomasti saada käypä hinta heidän tekemästään työstä. Kuten aiemmissa kohdissa mainitsin, kirjaston ja kulttuurin budjetit ovat kuitenkin usein kunnan talousarvioissa niin pienet, että sen myötä esiintyviä taiteilijoita yritetään saada lähes ilmaiseksi, jotta saataisiin järjestettyä kuntaan edes jotain toimintaa. Esimerkkinä kirjastolla saattaa olla varaa vain yhteen (tai ei yhteenkään) kirjailijavierailuun vuoden aikana, mikäli vierailusta pyydetään käypää hintaa matkakuluineen. Eri kunnat ovat siis varsin eriarvoisessa asemassa myös taiteilijoiden työpanoksen saamisessa.

**Luku 5: Tarjoamme kaikille suomalaisille tasavertaiset mahdollisuudet nauttia kulttuurista.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

Kirjasto on velvollinen tarjoamaan myös harrastusmahdollisuuksia kirjallisuuden lisäksi, eli kirjastoon on saatava välineitä ja sopivia tiloja harrastamiseen. Hyvänä esimerkkinä on esimerkiksi ompelukone, pelikoneet (e-urheilu) ja erilaiset tapahtumat, joissa pääsee osallistumaan, esimerkiksi lautapeli-illat. Vanhoissa kirjastoissa esteenä harrastamiselle voi tällä hetkellä olla esimerkiksi äänieristysten puuttuminen tai muut akustiset ongelmat. Lisäksi kaikki kirjastot eivät ole vielä esteettömiä, vaan ulko-ovissa on kynnyks tai ovet ovat liian kapeita pyörätuolille.

Myllys Niina
litin kunta